

DOKTORANTŪROS STUDIJŲ DALYKO SANDAS

Dalyko pavadinimas	Mokslų kryptis (šaka) kodas	Fakultetas
Spausdintinių medijų istorijos paradigmos	Komunikacija ir informacija S 008	Komunikacijos

Studijų būdas	Kreditų skaičius ECTS	Studijų būdas	Kreditų skaičius
paskaitos		konsultacijos	2 ECTS
individualus	5 ECTS	seminarai	

Dalyko anotacija
Dalyko turinys Spausdintinių medijų istorijos tyrimo modeliai. Edmondas Werdet ir jo knygos istorija (histoire du livre). Tekstologiniai analitiniai Naujosios bibliografijos mokyklos atstovų darbai. Analitinės, aprašomosios, istorinės bibliografijos samprata anglakalbėse šalyse. Statistiniai Ronaldo Barkerio tyrimai. Donaldas Francisas McKenzie tekstų sociologija. Prancūziškoji Analų mokykla ir istoriniai sociologiniai Lucieno Febvre, Henri-Jeano Martino, Rogerio Chartier knygos tyrinėjimai. Walteris Ongas, Marshalas McLuhanas ir jų supaprastinta komunikacijos priemonių raidos Vakarų civilizacijoje samprata (žmonijos komunikacijos istorija). Elisabeth Eisenstein tipografinis fiksuotumas ir Roberto Darntono komunikacinė grandinė. Darntono modelio kritika Thomaso Adamso, Nicolas Barkerio, Peterio McDonaldo, Jameso Secordo darbuose. Biobibliografinė komunikacinė grandinė. Gérard'o Genette'o paratekstai, Jerome'o McGanno teksto socializacija. Haroldo Love spausdinimo kultūra. Ezra'os Greenspamo ir Jonahtano Rose knygos istorija kaip rašytinės komunikacijos istorija. James Raven „materialaus“ knygos autobiografiškumo koncepcija. Rolando Bartheso ir Michelio Foucault autorystės ir autoriaus santykių su tekstu tyrimai. Pierre'o Bourdieu literatūrinis laukas ir XIX–XX a. pirmosios pusės spaudos kultūros studijos. Skaitymas ir knygos istorija. Wolfgango Isserio skaitymo modelis. Leslie Howsam knygos istorijos samprata. Rogerio Fidlerio mediomorfozių samprata. Knygos istorinių tyrimų nuostatos Vidurio ir Rytų Europoje XX a. antrojoje pusėje – XXI a. pradžioje. Herberto Grundmanno, Horsto Kunze, Paulo Raabe (Vokietija), Svendo Dahlaso (Danija), Máté Kovácsa (Vengrija), Kazimierz Piekarskio, Jano Muszkowskio (Lenkija) ir kitų knygos istorijos ir knygos kultūros teoriniai apibendrinimai. Nacionaliniai knygos istorijos modeliai Lietuvoje ir Baltijos regione XIX–XX a. Tekstinių, spausdintinių medijų istorijos/ rašytinės komunikacijos istorijos europocentristinė tyrimų problematika. Oralumas ir raštingumas. Rankraštinės knygos formos ir turinio kaita senovės rytų ir vakarų civilizacijose. Viduramžių Europos medijų kultūra. Gutenbergo revoliucija. Ankstyvoji informacijos visuomenė. Spausdintinių medijų atsiradimas Baltijos šalyse. Spausdintinių medijų kultūros formavimasis ir visuomenės pokyčiai Europoje ir Šiaurės Amerikoje XVI–XIX a. Spausdintinių medijų leidybos profesionalizacija, gamybos industrializacija, rinkos globalizacija bei visuomenės kaita industrinėje visuomenėje. Aparatinių medijų gimimas ir plėtra. Knygos ir bitai. Šiandienos tekstai, jų gamybos technologijos, sklaidos būdai bei priemonės. Globali spausdintinių medijų rinka. Gamintojai ir vartotojai. Medijų universalėjimas XX a. pabaigoje – XXI a. pradžioje. Nacionalinių ir transnacionalinių spausdintinių medijų kultūros tyrimų kryptys. Spausdintinių medijų istorijos tyrimų instrumentai (bibliografinis, tipografinis, proveniencinis, funkcinis, archyvinis ir kt. metodai) ir jų taikymo savitumai skaitmeninėje humanitarikoje. Periodizacija ir chronologija. Studijų metodai Individualios konsultacijos su dalyką kuriojančiais dėstytojais.

Individualus mokslinės literatūros studijavimas ir mokslinio referato rengimas pagal dalyką kuriojančių dėstytojų suformuluotus klausimus atsižvelgiant į rengiamos disertacijos problematiką. Vertinimo ir atsiskaitymo metodai: egzaminas žodžiu ir raštu, tarpinis atsiskaitymas – mokslinis referatas (30 000–40 000 spaudos ženklų) suderinta ir disertacijos problematiką atspindinčia tematika. Diskusija žodžiu mokslinio referato pagrindu.
Pagrindinė literatūra
Bourdieu, P. (1993). Field of power, literary field and habitus. In R. Johnson (Ed.), <i>The field of cultural production: Essays on art and literature</i> (pp. 27–73). New York: Columbia University Press.
Darnton, R. (1998). Kas yra knygos istorija? (R. Kriauciūnienė & A. Navickienė, Trans.). <i>Knygotyra</i>, 34, 134–154. (Original work published 1982)
Dinzelbacher, P. (Sud.). (1998). <i>Europos mentaliteto istorija: Pagrindinių temų apybraižos</i> (A. Gailius, Trans.). Vilnius: Aidai.
Eisenstein, E. L. (2012). <i>The printing revolution in early modern Europe</i>. Cambridge: Cambridge University Press.
Eliot, S., & Rose, J. (Eds.). (2019). <i>A companion to the history of the book</i> (2nd ed.). Wiley-Blackwell. https://onlinelibrary.wiley.com/doi/book/10.1002/9781119018193
Estivals, R. (1997). Knygos istorija ir bibliologija. <i>Knygotyra</i>, 31, 109–116.
Finkelstein, D., & McCleery, A. (Eds.). (2001). <i>The book history reader</i>. Routledge.
Finkelstein, D., & McCleery, A. (2013). Theorising the history of the book. In <i>An introduction to book history</i> (2nd ed., pp. 7–28). Routledge.
Foucault, M. (1977). What is an author? In D. F. Bouchard (Ed.), <i>Language, counter-memory, practice</i> (pp. 113–138). Cornell University Press. (Original work published 1969)
Howsam, L. (2013). Senos knygos ir naujos istorijos: Knygos ir spaudos kultūros studijų vadovas. <i>Knygotyra</i>, 61, 7–44. http://www.zurnalai.vu.lt/knygotyra/article/view/1964/1196
Iser, W. (1980). Interaction between text and reader. In S. K. Suleiman & I. Crosman (Eds.), <i>The reader in the text: Essays on audience and interpretation</i> (pp. 106–119). New York: Princeton University Press.
Johns, A. (1998). <i>The nature of the book: Print and knowledge in the making</i>. Chicago and London: University of Chicago Press.
Kaunas, D. (1997). Knygos istorija. In <i>Knygotyra: Enciklopedinis žodynas</i> (p. 176). Vilnius: Alma littera.
McKenzie, D. F. (2009). <i>Bibliography and the sociology of texts</i> (pp. 9–53, 55–76). Cambridge University Press. https://doi.org/10.1017/CBO9780511483226
Migoń, K. (1984). Problemy księgoznawstwa historycznego. In <i>Nauka o książce: Zarys problematyki</i> (pp. 135–186). Wrocław Ossolineum.
Navickienė, A. (2008). The research of the history of the book in Lithuania: Historical evolution and contemporary status. <i>Library History</i>, 25(3), 189–199.
Pearson, D. (2011). <i>Books as history: The importance of books beyond their texts</i>. The British Library.

Pečiulis, Ž. (2012). Medijamorfosės: Nuo monoraiškos iki daugiaterpiškumo. In <i>Medijos, žiniasklaida, žurnalistika tradicinėje ir tinklaveikos visuomenėje</i> (pp. 24–52). Vilniaus universiteto leidykla.
Raven, J. (2023). Can there be a biography of a book?: Comparative observations on publications by Francysk Skaryna and Erik Pontoppidan. <i>Knygotyra</i> , 80, 18–42.
Raven, J. (2018). <i>What is the history of the book?</i> Polity Press.
Rose, J. (1992). Re-reading the English common reader: A preface to a history of audiences. <i>Journal of the History of Ideas</i> , 53(1), 47–70.
Simonson, P., Peck, J., Craig, R. T., & Jackson, J. P. (Eds.). (2013). <i>The handbook of communication history</i> (pp. 181–196). Routledge.
Suarez, S. J., Michael, F., & Woudhuysen, H. R. (Eds.). (2014). <i>The book: A global history</i> . Oxford University Press.
Vladimirovas, L. (1979). <i>Knygos istorija: Senovė, viduramžiai, renesansas, XVI–XVII amžius</i> . Mokslo. http://www0.kb.nl/bho/
Vladimirovas, L. (2011). <i>Knygos istorija: XVIII amžius</i> . Vilnius: Žara.

Konsultuojančiųjų dėstytojų vardas, pavardė	Mokslo laipsnis	Svarbiausieji darbai mokslo kryptyje (šakoje) paskelbti per pastaruosius 5 metus
Aušra Navickienė	Prof. dr.	Navickienė, A., & Braziūnienė, A. (2024). Pastarojo dešimtmečio <i>Knygotyra</i> : Tradicijos ir modernumas. <i>Knygotyra</i> , 83, 151–182. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2024.83.6
		Navickienė, A., & Kepalienė, F. (2023). Vilniaus universiteto profesorės Audronės Glosienės (1958–2009) knygotyrisinis palikimas. <i>Knygotyra</i> , 81, 203–233. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2023.81.8
		Navickienė, A. (2023). Pranciškaus Skorinos gyvenimo ir veiklos sukaččių minėjimai Lietuvoje knygotyros ir mokslinės komunikacijos požiūriais. <i>Knygotyra</i> , 80, 312–342. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2023.80.133 .
		Navickienė, A. (2022). Kaip Christopho von Schmidto lietuviškasis Genovėfos vertimas tapo devynioliktojo amžiaus bestseleriu? <i>Knygotyra</i> , 78, 80–110. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2022.78.107
		Navickienė, A. (2021). Professional publishing and Lithuanian books in the first two-thirds of the 19th century in Lithuania: The case of the Zawadzki firm. <i>Roczniki Biblioteczne</i> , 65, 79–95. https://doi.org/10.19195/0080-3626.65.5
		Navickienė, A., Braziūnienė, A., Cicėnienė, R., Kaunas, D., Misiūnas, R., & Petreikis, T. (2021). <i>History of publishing in Lithuania</i> . In <i>Oxford</i>

		research encyclopedia of literature. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190201098.013.276.
Arvydas Pacevičius	Prof. dr.	Pacevičius, A. (2024). Opis podróży do/przez Wielkie Księstwo Litewskie w XVI–XVIII wieku: Problem egodokumentalności. In W. Chorażyczewski, H. Ciechanowski, W. Piasek, & S. Roszak (Eds.), <i>Egodokumenty – samoświadectwa – egodokumentalność: Teoria i praktyka</i> (pp. 49–62). Wydawnictwo Naukowe Uniwersytetu Mikołaja Kopernika. Pacevičius, A. (2024). Mokslinės periodikos apytaka Lietuvoje XIX a. pirmojoje pusėje: Vilniaus universiteto atvejis. <i>Knygotyra</i>, 82, 29–52. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2024.82. Pacevičius, A. (2024). Nėra brangesnio lobio už studijoms skirtas knygas: Vilniaus augustinų bibliotekos raida ir paveldas. <i>Acta Academiae Artium Vilnensis</i>, 114, 206–241. https://doi.org/10.37522/aaav.114.2024.253. Pacevičius, A. (2023). <i>Žemaičių daktaras Faustas: Jurgio Ambraziejaus Pabrėžos bibliotekos kilmė, raida ir paveldas</i>. Vilniaus universiteto leidykla. Pacevičius, A. (2023). Kelionių į Lietuvą XV–XIX a. pradžioje aprašymai: Egodokumentalumo ir tipologijos problema. <i>Knygotyra</i>, 81, 7–37. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2023.81.1 Pacevičius, A. (2022). <i>Vilniaus imperatoriškasis universitetas mokslinės informacijos gniaužtuose / The Imperial University of Vilna in the Clutches of Scholarly Information. 1803–1832</i>. Vilniaus universiteto leidykla.
Tomas Petreikis	Doc. dr.	Petreikis, T., Grigas, V., & Gudiniavičius, A. (2024). <i>Lietuvos mokslo periodikos leidyba: Nuo spausdintų žurnalų iki skaitmeninių ekosistemų</i>. Vilniaus universiteto leidykla. Petreikis, T., Šuminas, A., Grigas, V., & Gudiniavičius, A. (2024). Lietuvos mokslo žurnalų leidybos kiekybiniai pokyčiai 2015–2022 m.: Viešojo ir privataus sektorių prisitaikymas prie kintančių sąlygų. <i>Knygotyra</i>, 82, 206–242. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2024.82.8 Gudiniavičius, A., Grigas, V., Šuminas, A., & Petreikis, T. (2023). Scholarly journal publishers in a small-language country: The case of Lithuania. <i>Publishing Research Quarterly</i>, 39(4),

	324–336. https://doi.org/10.1007/s12109-023-09968-8
	Grigas, V., Gudinaičius, A., Petreikis, T., & Šuminas, A. (2023). An exploratory study into professional scholarly journals publishing software adoption in Lithuania. <i>Information & Media</i> , 96, 179–201. https://doi.org/10.15388/Im.2023.96.73
	Petreikis, T. (2024). Lietuviškos spaudos gyvenimo veidrodys 1905–1917 metais. <i>Tarp knygų</i> , 2(781), 11–12. https://www.lnb.lt/naujienos/11259-zurnalo-tarp-knygu-2024-m-2-asis-numeris-apie-ka-jis
	Petreikis, T. (2023). Anonimiškumas, piratavimas ir kontrafakcija Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės XVI a. antrosios pusės spaudiniuose lenkų kalba. <i>Knygotyra</i> , 80, 197–227. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2023.80.129
	Petreikis, T. (2023). Viešosios erdvės lituanizacija Lietuvoje: Vaizduojamoji ir smulkioji spauda 1905–1917 metais [Mokslo studija]. Iš <i>Lietuvos bibliografija. Serija A, Knygos lietuvių kalba: T. 3, 1905–1917. Kn. 3, Neautoriniai smulkieji spaudiniai; Mokslo studija</i> (p. 23–68). Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka.
	Navickienė, A., Braziūnienė, A., Cicėnienė, R., Kaunas, D., Misiūnas, R., & Petreikis, T. (2021). <i>History of publishing in Lithuania</i> . In <i>Oxford research encyclopedia of literature</i> . Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190201098.013.276
	Petreikis, T. (2021). Socialdemokratiinių organizacijų pagrindinė spauda Šiauliuose 1904–1914 metais. <i>Knygotyra</i> , 77, 236–276. https://doi.org/10.15388/Knygotyra.2021.77.94

Patvirtinta Socialinių mokslų srities Komunikacijos ir informacijos krypties Doktorantūros komitete 2025 m. gruodžio 15 d., protokolo Nr. (7.17 E) 15600-KT-667
Komiteto pirmininkė prof. dr. Aušra Navickienė